

ساخت و بررسی ویژگی‌های روان سنجی پرسشنامه ریسک پذیری در ازدواج

Construction and Investigation of Psychometric Properties of Marriage Risk Questionnaire

حسین کاویان‌فر^۱، منیره کردلو^۲، معصومه بهرامی^۳

Abstract:

Choosing a spouse is a new and decisive step for both men and women, so it should not be superficial, but careful attention and consultation and specific scrutiny are needed. The purpose of this study was to validate twelve-components of Samuel Gladding to measure of marriage risk taking questionnaire. The research design was descriptive-surveying. The statistical population of this study was 300 couples (150 women and 150 men) who were referred to the clinic in Tehran. The research tool was a twelve-component of Samuel Gladding to measure marriage risk taking questionnaire. The validity of the questionnaire was confirmed by Cronbach's alpha and its validity was assessed by exploratory factor analysis (using principal components method and Varimax rotation) and confirmatory factor analysis. Exploratory Factor Analysis of Twelve Components of Premarital Injuries ($\alpha = 0.93$), Marriage Pattern Instability ($\alpha = 0.83$), escape from main system marriage ($\alpha = 0.82$), Marital Differences ($\alpha = 0.85$)

چکیده

انتخاب همسر چه برای مرد و چه برای زن یک مرحله جدید و سرنوشت ساز است، بنابراین در این مورد نباید سطحی عمل نمود بلکه دقت و توجه عمیق و مشورت و بررسی‌های دقیق لازم است. هدف این پژوهش اعتباریابی پرسشنامه دوازده مولفه‌ای ساموئل گلدینگ به منظور اندازه گیری ریسک‌پذیری در ازدواج بود. طرح پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه زوجین شهر تهران، ۳۰۰ نفر (۱۵۰ زن و ۱۵۰ مرد) به‌عنوان نمونه با روش نمونه‌گیری دردسترس که به کلینیک رجوع کرده کردند، انتخاب شدند. ابزار پژوهش عبارت بود از پرسشنامه دوازده مولفه‌ای ساموئل گلدینگ به منظور اندازه گیری ریسک‌پذیری در ازدواج. اعتبار پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ و روایی آن با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی (با روش مولفه‌های اصلی و چرخش واریماکس) و تحلیل عاملی تاییدی انجام گرفت. تحلیل عاملی اکتشافی دوازده مولفه آسیب‌های قبل ازدواج ($\alpha=0/93$)، بی‌ثباتی الگوی ازدواج ($\alpha=0/83$)، ازدواج فرار از

۱ - نویسنده مسئول. دانشجوی دکترای روانشناسی تربیتی، دانشگاه مازندران Hosseinkavianfar@yahoo.com

۲ - دانشجوی دکتری، مشاوره دانشگاه آزاد، واحد تهران شمال Mkordloo@gmail.com

۳ . کارشناسی ارشد روان سنجی

Problems of Marriage ($\alpha = 0.80$), Family Related Factors ($\alpha = 0.77$), Problematic Elements in Marriage ($\alpha = 0.77$), Experience of Premarital Insecurity ($\alpha = 0.71$) healing factor of marriage ($\alpha = 0.73$), presence of painful members in marriage ($\alpha = 0.52$), place of residence and issues in marriage ($\alpha = 0.58$) and individual differences ($\alpha = 0.46$) are showed. Confirmatory factor analysis also confirmed the twelve-factor model. Cronbach's alpha was 0.96. The results showed that, the present questionnaire has psychometric properties for assessing marriage risk taking and can be used in various studies and situations.

Key words: risk taking in marriage, questionnaire evaluation, validation

سیستم اصلی ($\alpha=0/82$)، تفاوت اصلی زوجین ($\alpha=0/85$)، آسیب‌های احتمالی مراسم ازدواج ($\alpha=0/80$)، عوامل وابسته‌ساز به خانواده اصلی ($\alpha=0/77$)، وجود عناصر مشکل‌ساز در ازدواج ($\alpha=0/77$)، تجربه نایمنی‌های قبل ازدواج ($\alpha=0/71$)، ازدواج عامل التیام‌بخش ازدواج ($\alpha=0/73$)، وجود اعضای دردسرساز در ازدواج ($\alpha=0/52$)، محل اسکان و مسایل آن در ازدواج ($\alpha=0/58$) و وجود تفاوت‌های فردی ($\alpha=0/46$) را نشان داد. همچنین تحلیل عاملی تأییدی مدل دوازده عاملی را مورد تأیید قرار داد. آلفای کرونباخ کل ۰/۹۶ به دست آمد. نتایج نشان داد پرسشنامه حاضر برای ارزیابی ریسک‌پذیری در ازدواج کیفیت روان سنجی دارد و می‌تواند در مطالعات و موقعیت‌های مختلف استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: ریسک‌پذیری در ازدواج،

سنجش پرسشنامه، اعتباریابی.

مقدمه

خانواده در زمره مهم‌ترین سیستم‌های اجتماعی است که براساس ازدواج بین دو جنس مخالف شکل می‌گیرد. حفظ و تداوم خانواده از اهمیت زیادی برخوردار است. خانواده به عنوان واحد اجتماعی، کانون رشد و تکامل، التیام و شفا‌دهندگی و تغییر و تحول آسیب‌ها و عوارض است که هم بستر شکوفایی و هم بستر فروپاشی روابط میان اعضایش است. خانواده نهادی است که از یک سو با جامعه‌ی بزرگتر در تعامل است و از سوی دیگر مستقیماً با فرد در ارتباط است. اهمیت این نهاد به حدی است که برخی از صاحب‌نظران آن را از ارکان اساسی جامعه به حساب می‌آورند و تحقق جامعه‌ی سالم را در گرو دستیابی با خانواده‌ی سالم می‌پندارند (ادلتی و ردزون، ۲۰۱۰). خانواده جوهره‌ای زنده و در حال تغییر است که با استفاده از اعضای خویش و در جریان ارتباطی دائمی، تعاملی و طرح‌دار با یکدیگر یک کل را سازمان‌دهی می‌کنند و در طول زمان و مکان گسترش می‌یابد (احمدی، نبی‌پور، کیمیایی و افضل، ۲۰۱۰).

تحولات اجتماعی دهه های گذشته در سطح جهانی، نظام خانواده را با تغییرات، چالش ها، مسایل و نیازهای جدید و متنوعی روبرو کرده است به گونه ای که در طی همین مدت نظام خانواده به شکلی فزاینده به علل و عوامل متعدد و پیچیده ای در معرض تهدید قرار گرفته است. هنگامی که کارکردهای خانواده از قبیل کارکردهای زیستی، اجتماعی، شناختی و عاطفی یکی پس از دیگری آسیب می بینند، اعضای آن به تدریج احساس رضایت مندی خود را از دست می دهند. این روند در ابتدا موجب گسستگی روانی و سپس گسستگی اجتماعی و در نهایت، واقعه حقوقی طلاق می شود (عابدی، بوالهروی و نقی زاده، ۲۰۱۵). مدرنیته و جهانی شدن تغییرات قابل توجهی را در ساختارهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیستم های قانونی نظیر خانواده به ارمغان آورده است و این فرآیند تهدیدی جدی را برای بسیاری از ارزش های مربوط به روابط خانوادگی نظیر ثبات در زندگی زناشویی موجب شده است (لئونگ، ۲۰۰۵). زندگی زناشویی یکی از جهانی ترین نیازهای بشری است که از دو نفر با توانایی ها و استعداد های متفاوت و با نیازها و علایق مختلف و در یک کلام با شخصیت های گوناگون تشکیل شده است (گلدنبرگ و گلدنبرگ، ۲۰۰۸، ترجمه حسین شاهی برواتی و همکاران، ۱۳۹۲).

ازدواج مهم ترین پیوندی است بین دو فرد روی می دهد و سرآغاز شکل گیری کانون حمایتی-عاطفی است که در کیفیت زندگی افراد و تربیت نسل های بعدی نقش حیاتی دارد. به طوری که در پژوهش وایت و گالگر (۲۰۰۰)، نشان داده شد ۹۳ درصد افراد مورد مطالعه، داشتن ازدواج شاد را یکی از اصلی ترین اولویت های زندگی خویش می دانستند و بر این باور بودند که ازدواج یک تعهد مادام العمر است که جز در حالت های اضطراری نباید به آن پایان داد. ازدواج نهادی اجتماعی است که پایه و اساس ارتباط انسانی را تشکیل می دهد و در آن زن و مرد با نیروی نهفته ناشی از غرایز و آیین و عشق به هم جذب و آزادانه و کامل تسلیم یکدیگر می شوند تا واحد پویایی به نام خانواده را ایجاد کنند (آلویس و فری، ۲۰۰۹).

ازدواج پیوند مشترک دو فرد با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت طرفین است (دیزجانی، خرامین، ۱۳۹۵). ازدواج به عنوان یک رویداد بهنجار در زندگی شخصی تعریف می شود که در بزرگسالی اتفاق می افتد و به معنی زندگی مشترک دو نفر با خصوصیات و نیازهای متفاوت است (سوینک و گاریپ، ۲۰۱۰). استحکام خانواده به ازدواج و رابطه زناشویی پایدار و بنیادین بستگی دارد، یعنی هر گونه تزلزل و سستی در رضایت زناشویی، افزون بر آن که آرامش روانی زوج ها را مختل می کند، بقا و دوام خانواده را نیز در معرض خطر قرار می دهد (نجاتی، ۲۰۱۰).

-
- 1 Goldenberg & Goldenberg
 - 2 Waite & Gallagher
 - 3 Alois & Frey
 - 4 Sevinc & Garip

اندرسون (۱۹۹۴)، ازدواج سالم را به معنای حضور چندین عنصر مثل تعهد، رضایت زناشویی، ارتباط و عدم وجود عناصری خشونت و خیانت می‌داند (به نقل از شروود، ۲۰۰۸). به نظر می‌رسد هم تعهد نسبت به همسر و هم تعهد نسبت به نهاد ازدواج برای موفقیت ازدواج مهم باشد (لامبرت و دولاहित، ۲۰۰۸).

هر ازدواج موفق حاوی سه رکن اساسی تعهد، جاذبه و تفاهم است که در این بین تعهد زناشویی قوی‌ترین و پایدارترین عامل پیش‌بینی‌کننده کیفیت و ثبات زناشویی است (موسکو، ۲۰۰۹). آماده شدن برای ازدواج رویکرد نسبتاً تازه‌ای برای پیشگیری از نارضایتی و شکست در زندگی زناشویی است و مبتنی بر این دیدگاه است که زوج‌ها می‌توانند یاد بگیرند که چگونه ازدواج‌های موفق و پایداری داشته باشند و هدف زیربنایی بسیاری از رویکردهای آماده‌سازی نیز کمک به قوی‌تر شدن پیوندهای زناشویی است (السون، دفرین و اولسون، ۲۰۱۲).

رضایت زناشویی یک ارزیابی جهانی از وضعیت ازدواج فرد بوده و بازتابی از سعادت زناشویی و عملکرد آن است (زاینه و همکاران، ۲۰۱۲). رضایت زناشویی سازه‌ای چند بعدی و متشکل از ابعاد مختلف است و از طریق ارزیابی تعاملات جاری بین زوج مانند علاقه متقابل، مراقبت از هم، پذیرش یکدیگر، تفاهم و هماهنگی زوج در اموری چون گذراندن اوقات فراغت، تقسیم کار، روابط جنسی، ابراز احساسات و کیفیت ارتباط قابل‌سنجش است (اسپرچر^۷ و دیگران، ۲۰۰۸، اولسون و دیگران، ۲۰۱۱). براساس یافته‌های پژوهشی (محسن‌زاده، نظری و عارفی، ۱۳۹۰)، دو دسته از عوامل قبل از ازدواج شامل، ازدواج با انگیزه نامناسب (فرار از فشارهای اجتماعی مجرد ماندن و فضای ناخوشایند خانه پدری) و ازدواج اجباری و عوامل بعد از ازدواج شامل، تعارض با خانواده همسر، حضور اندک شوهر در منزل و تداوم معاشرت‌های مجردی، تعارض بر سر نگرش‌های نقش جنسیتی، خشونت زناشویی، خیانت، بدگمانی و مشکلات مالی، نارضایتی زناشویی را رقم می‌زنند. در پژوهش‌های مختلف بر خورداری از سلامت روان، تطابق عاطفی، هیجانی، هم‌سانی در هوش، تعهد، وفاداری، گذشت، عقاید مشترک، دوستی و صمیمیت، برادری و مساوات و اعتماد از مهم‌ترین ملاک‌های انتخاب همسر و ازدواج موفق ذکر شده است (جبرائیلی و همکاران، ۲۰۱۳). خالدی و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که احترام، رابطه جنسی مطلوب و تعهد نقش مهمی در نگهداری زندگی مشترک دارد. طبق رویکرد شناختی عوامل موثر بر ازدواج و ساختار آن عبارتند از: شخصیت زوجین در ازدواج، سبک‌های دلبستگی، همانندی و همسانی نیازها، نگرش‌های ناکارآمد، انتظارات غیرمنطقی از ازدواج و باورهای غیرمنطقی از یکدیگر (لطفی کاشانی

1Anderson

2Sherwood

3Lambert & Dollahite

4Mosco

5Olson, Dfryn & Olson

6Zainah

7Sprecher

و وزیری، ۲۰۱۱). در مطالعه‌ای پتی (۲۰۱۰)، رضایت از ازدواج را سطح ادراک شده خرسندی و حمایت تجربه شده توسط زوج تعریف می‌کند و معتقد است اگر بتوان عوامل پیش‌بینی رضایت زناشویی را مشخص کرد، می‌توان به زوج‌ها برای رسیدن به سطح بالایی از رضایت کمک کرد. زوج‌هایی که مسئولیت‌پذیرند، به رابطه‌شان وفادارند، مذهبی و با ایمان هستند، اهل صداقت و راستی هستند و با تدبیر خود زمینه لازم را برای رشد و پیشرفت همسرشان فراهم می‌کنند، در زندگی زوجی موفق‌ترند و رضایت بیشتری دارند (والتون و تاکوچی، ۲۰۱۰^۲، فاطیما و اجمل، ۲۰۱۳^۳).

براساس دیدگاه هاوکینز و همکاران (۲۰۰۴)، یکی از روش‌های تعیین محتوا و فعالیت‌های مشاوره قبل از ازدواج توجه به عوامل پیش‌بینی کننده قبل از ازدواج در مورد پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی و ازدواج موفق است. زوج‌هایی که دارای الگوهای تعاملی مناسب قبل از ازدواج نیستند، بعد از ازدواج رضایت زناشویی کمتری را تجربه می‌کنند. بسیاری از پژوهش‌ها فاکتورهای انتخاب همسر را تا حد زیادی در ایجاد این ناپایداری موثر می‌دانند (ضرغام حاجبی و همکاران، ۱۳۹۶). سیبلی (۲۰۱۰)^۴، دوستی و رفاقت بین زوج‌ها، تدریجی بودن فرآیند شکل‌گیری تعهد، داشتن الگوهای والدینی مثبت، پرهیز از الگوهای منفی، داشتن طرحی برای آینده و استفاده از کلمات تاییدی و تحسین را عوامل موثر بر شکل‌گیری تعهد و ماندگاری ازدواج‌ها دانسته است.

مراحل اولیه در رابطه یک زوج با ایده آلی بودن مشخص می‌شود. هم مردان و هم زنان در ازدواج یکدیگر را ایده آل تصور می‌کنند و بر این اساس رابطه برقرار می‌سازند. این پدیده در دوره ی ازدواج با حدی از اسراف همراه می‌شود. لیکن بعضی شواهد حاکی است افرادی که رضایت بالایی از ازدواج را گزارش می‌دهند، میزان بالایی از تحریف آرمانی در باره ی ازدواج و همسر خود را نیز ذکر می‌کنند: آنها خود را بهتر از آنچه در واقع هستند، گزارش می‌دهند (فورز، لاینز و مونتل، ۱۹۹۶). این کیفیت مثبت دیدن یکدیگر (یا از خلال شی‌شه رنگی) به افزایش سازگاری منجر می‌شود و به زوج‌های مزدوج در تحمل و بردباری‌شان کمک می‌کند. چنین وضعیتی نقطه مقابل زوج‌هایی است که اغلب طلاق می‌گیرند و یکدیگر را از خلال "عینک مه‌آلود" می‌بینند، عیب‌جو و غرغرو^۵ و ناتوان در بیان چیزهای خوب در باره‌ی یکدیگرند (پیترسون، ۲۰۰۰، به نقل از گلدینگ، ۱۳۹۴).

1Petty

2Walton & Takeuchi

3Fatima & Ajmal

4Sibley

5Idealistic dis trotion

6Fowers

7Fogged lens

8Fogged lense

9Cynical

ساموئل گلدینگ ۱۳ عامل تاثیرگذار منفی در ازدواج که منجر به نارضایتی می گردد را برمی شمرد. در پژوهش حاضر یکی از عوامل سیزده گانه مذکور فاقد اعتبار لازم بوده و دوازده عامل از اعتباریابی بالایی برخوردار بوده است.

یافته‌های پژوهش قلی‌زاده و همکاران (۱۳۹۴)، نشان داد که عواملی چون، کم رنگ شدن ارزش‌های اخلاقی و عدم پایداری به آن‌ها در ارتباط با جنس مخالف، افزایش توقعات، انحرافات و نارضایتی جنسی، تغییر در نقش‌های جنسیتی، تاثیر منفی رسانه‌ها، وجود باورهای نادرست در فرد، فقدان آمادگی و مهارت در فرد و خانواده برای انتخاب و زندگی مشترک، فقدان مهارت جنسی، عدم توانایی برای حل مشکل و تعارض در زوجین، فرهنگ تحمیل در انتخاب همسر، قدرت طلبی و سلطه‌گری در خانواده و فرهنگ اقتصادی نادرست، تفاوت در خرده فرهنگ‌ها و عدم کفایت زوجین در زمینه‌های مختلف در بروز اختلافات زناشویی و طلاق آن‌ها موثر بوده است. یافته‌های به‌دست آمده از پژوهش ولدخانی و همکاران (۱۳۹۵) به تاثیر منفی ازدواج در سنین نوجوانی و ازدواج بر اساس سبک‌های همسرگزینی که به نوعی با اجبار همراهند بر کیفیت زندگی زناشویی اشاره دارد. عدم تعهد به رابطه زناشویی عوارض و پیامدهای متعددی را به دنبال خواهد داشت که هم بر فرد، هم بر خانواده و هم بر جامعه تاثیر می‌گذارد و آن‌ها را دچار تغییرات فیزیولوژیکی و شناختی می‌کند (گیورتز، سگرین و ووسزیدلو، ۲۰۱۶).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از پژوهش حاضر توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه زوجین شهر تهران در سال ۱۳۹۷ بودند. ۳۰۰ نفر (۱۵۰ زن و ۱۵۰ مرد) به عنوان نمونه با روش نمونه‌گیری دردسترس که به کلینیک مراجعه کرده بودند، انتخاب شدند. پس از تشریح اهداف پژوهش و جلب همکاری آزمودنی‌ها، پرسشنامه ریسک‌پذیری در ازدواج توسط زوجین تکمیل شد.

ابزار پژوهش

پرسشنامه ریسک‌پذیری در ازدواج: این مقیاس در سال ۱۳۹۷ توسط کاویان‌فر، کردلو و بهرامی بر مبنای نظریه ساموئل گلدینگ ساخته شده و دارای ۶۰ عبارت است. این مقیاس بر اساس طیف لیکرت است که از ۱ تا ۶ نمره‌گذاری شده است (کاملاً مخالف = ۱؛ تاحدی مخالف = ۲؛ مخالف = ۳؛ موافق = ۴؛ تاحدی موافق = ۵؛ کاملاً موافق = ۶). مجموع امتیازهای عبارت‌های هر زیرمقیاس نشان‌دهنده امتیاز فرد و مجموع کل امتیازهای فرد میزان ریسک‌پذیری را نشان می‌دهد. مولفه‌های آن بر مبنای عوامل تاثیرگذار منفی در رضایت مندی ازدواج مطابق با نظریه مذکور شامل آسیب‌های قبل ازدواج سوالات ۱ تا ۱۵، بی‌ثباتی الگوی ازدواج سوالات ۱۶ تا ۱۹، ازدواج فرار از سیستم اصلی سوالات ۲۰ تا ۲۵، تفاوت اصلی زوجین عبارات ۲۶ تا ۳۰، آسیب‌های

^۱. Givertz, Burke, Segrin & Wosizdlo

احتمالی مراسم ازدواج عبارات ۳۱ تا ۳۶، عوامل وابسته ساز به خانواده اصلی سوالات ۳۷ تا ۴۰، وجود عناصر مشکل ساز در ازدواج سوالات ۴۱ تا ۴۴، تجربه نایمنی های قبل ازدواج سوالات ۴۵ تا ۵۰، ازدواج عامل التیام بخش ازدواج سوالات ۵۱ تا ۵۴، وجود اعضای درد سر ساز در ازدواج سوالات ۵۵ و ۵۶، محل اسکان و مسائل آن در ازدواج سوالات ۵۷ و ۵۸، وجود تفاوت های فردی سوالات ۵۹ و ۶۰ است.

تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات پژوهش حاضر، از نرم افزارهای آماری Spss و Lisrel استفاده گردید. به منظور سنجش پایایی مقیاس، از ضریب آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی سازه، نیز از روایی همگرا و تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی استفاده گردید.

یافته ها

هدف پژوهش حاضر، بررسی شاخص های روان سنجی پرسشنامه ریسک پذیری در زوجین بود. جدول ۱، بیانگر میانگین، انحراف استاندارد داده های به دست آمده از آزمودنی ها در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش (n=۳۰۰)

متغیرها	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
آسیب های قبل از ازدواج	زن	۱۵۰	۳۵/۸۴	۱/۷۴	۰/۹۷	۰/۷۱
	مرد	۱۵۰	۳۵/۵۲	۱/۶۸	۰/۹۶	۰/۶۷
بی ثباتی الگوی ازدواج	زن	۱۵۰	۱۰/۱۰	۵/۹۶	۰/۷۸	-۰/۴۴
	مرد	۱۵۰	۸/۹۷	۵/۱۲	۰/۹۸	۰/۲۸
ازدواج فرار از سیستم اصلی	زن	۱۵۰	۱۵/۳۱	۷/۲۷	۰/۸۹	۰/۲۷
	مرد	۱۵۰	۱۶/۵۵	۷/۰۶	۰/۸۵	۰/۳۰

تفاوت های اساسی	زن	۱۵۰	۱۳/۷۹	۶/۹۰	۰/۶۹	-۰/۱۰
زوجین	مرد	۱۵۰	۱۳/۴۷	۶/۵۱	۰/۷۶	۰/۰۶
آسیب های احتمالی	زن	۱۵۰	۱۶/۲۸	۶/۹۶	۰/۷۰	۰/۲۳
مراسم ازدواج	مرد	۱۵۰	۱۶/۳۰	۶/۶۶	۰/۶۵	-۰/۰۵
عوامل وابسته ساز به خانواده اصلی	زن	۱۵۰	۱۰/۲۸	۰/۰۵	۰/۶۷	-۰/۱۲
وجود عناصر مشکل ساز در ازدواج	مرد	۱۵۰	۹/۳۱	۴/۵۲	۰/۹۰	۰/۳۱
تجربه نایمنی های قبل از ازدواج	زن	۱۵۰	۱۱/۶۸	۵/۱۷	۰/۵۵	-۰/۰۶
ازدواج عامل التیام بخش زخمها	مرد	۱۵۰	۱۱/۴۸	۵/۰۸	۰/۴۸	-۰/۱۱
وجود اعضای دردسر ساز در ازدواج	زن	۱۵۰	۱۰/۷۷	۴/۸۳	۰/۵۲	-۰/۳۶
محل اسکان و مسائل آن در ازدواج	مرد	۱۵۰	۱۰/۴۶	۴/۵۴	۰/۴۹	-۰/۳۴
وجود تفاوت های فردی	زن	۱۵۰	۴/۱۰	۲/۶۲	۱/۱۷	۰/۴۸
	مرد	۱۵۰	۴/۰۵	۲/۲۴	۱/۱۱	۰/۸۹
	زن	۱۵۰	۶/۱۱	۲/۹۷	۰/۴۷	-۰/۵۸
	مرد	۱۵۰	۵/۷۸	۲/۷۰	۰/۴۹	-۰/۴۵
	زن	۱۵۰	۶/۳۰	۲/۹۵	۰/۲۶	-۰/۸۸
	مرد	۱۵۰	۵/۵۹	۲/۵۰	۰/۴۸	-۰/۱۳

آزمون کایزر- مایر- اولکین اولین هدف تحلیل عاملی را مبنی بر این که آیا واریانس متغیرهای تحقیق تحت تاثیر واریانس مشترک برخی عامل های پنهانی و اساسی هست را مورد آزمون قرار می دهد. مقدار این آماره در پژوهش حاضر برابر با ۰/۹۲ است که انجام تحلیل عاملی برای داده های مورد نظر امکان پذیر بوده و می توان داده ها را به یک سری عامل های پنهانی تقلیل داد. در ادامه جدول یافته های این دو آماره آورده می شود.

تحلیل عامل اکتشافی

جدول ۲: آزمون KMO و کرویت بارتلت

P	کرویت بارتلت	KMO
۰/۰۰۰	۱۰۷۲۴	۰/۹۲۴

برای بررسی روایی سازه این مقیاس از تحلیل اکتشافی استفاده شد. در تحلیل عاملی با استفاده از روش تحلیل مولفه های اصلی و با استفاده از چرخش واریماکس و مقادیر بالاتر از یک، ۱۲ عامل شناسایی شد.

جدول ۳: نتایج تحلیل عامل اکتشافی پرسشنامه

عوامل												۳	
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳	
												۰/۶۲۵	۱
												۰/۶۳۹	۲
												۰/۶۶۰	۳
												۰/۶۱۹	۴
												۰/۶۲۲	۵
												۰/۶۴۹	۶
												۰/۶۹۷	۷
												۰/۶۹۹	۸
												۰/۶۹۴	۹
												۰/۴۹۱	۱۰
												۰/۴۶۶	۱۱
												۰/۵۵۵	۱۲
												۰/۵۷۱	۱۳
												۰/۴۶۶	۱۴
												۰/۴۷۰	۱۵
												۰/۴۶۵	۱۶
												۰/۷۶۶	۱۷
												۰/۶۹۳	۱۸
												۰/۶۷۴	۱۹
												۰/۵۴۰	۲۰
												۰/۳۸۷	۲۱

	۰/۶۸۹	۲۲
	۰/۶۳۷	۲۳
	۰/۶۲۳	۲۴
	۰/۴۸۱	۲۵
	۰/۴۹۴	۲۶
	۰/۷۹۳	۲۷
	۰/۴۸۴	۲۸
	۰/۵۱۳	۲۹
	۰/۷۰۳	۳۰
	/۴۹۹	۳۱
	/۶۲۰	۳۲
	/۵۴۲	۳۳
	/۵۶۱	۳۴
	/۵۵۷	۳۵
	/۵۸۰	۳۶
	/۷۴۴	۳۷
	/۶۷۴	۳۸
	/۷۳۶	۳۹
	/۳۹۲	۴۰
	/۶۳۰	۴۱
	/۷۱۲	۴۲
	/۶۲۴	۴۳
	/۴۴۹	۴۴
	/۳۴۴	۴۵
	/۶۱۵	۴۶
	/۴۰۵	۴۷
	/۴۵۷	۴۸
	/۶۰۱	۴۹
	/۵۷۴	۵۰
	/۴۲۸	۵۱
	/۵۶۱	۵۲
	/۶۵۵	۵۳
	/۵۶۸	۵۴
	/۶۵۵	۵۵
	/۶۲۶	۵۶
	/۳۵۵	۵۷
	/۷۲۱	۵۸
	/۷۶۹	۵۹
	/۴۲۸	۶۰

تحلیل عامل تاییدی

به منظور روایی عوامل استخراج شده پرسشنامه (عوامل ۱۲ گانه) از نرم افزار لیزرل استفاده شد.

جدول ۴: شاخص های نیکویی برازش پرسشنامه

P	X2/df	GFI	NNFI	CFI	AGFI	NFI	RMSEA
۰/۰۰۱	۲/۳۵	۰/۷۰	۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۸۶	۰/۹۳	۰/۰۶

چنانچه در جدول ۴ مشاهده می شود، میزان $AGFI$ ، $NNFI$ ، CFI ، GFI ، NFI و $RMSEM$ به ترتیب ذکر شده است. شاخص های برازندگی متعادل و نیکویی برازش دامنه صفر تا یک هستند. از نقطه نظر بنتلر و بونت، زمانی که جذر برآورد خطای تقریب کمتر از ۰/۱۰ باشد، تحلیل برازش قابل قبولی را گزارش می دهد (فرزاد و همکاران، ۱۳۸۶).

برای سنجش پایایی سنجش پرسشنامه ریسک پذیری از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که پایایی کل (۰/۹۶) و عوامل آن بیانگر این است که ابزار از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

جدول ۵: ضریب پایایی پرسشنامه و عوامل (n= ۴۲۰)

عوامل	تعداد	سوالات	آلفای کرونباخ
آسیب های قبل از ازدواج	۱۵	۱-۱۵	۰/۹۳
بی ثباتی الگوی ازدواج	۴	۱۶-۱۹	۰/۸۳
ازدواج فرار از سیستم اصلی	۶	۲۰-۲۵	۰/۸۲
تفاوت های اساسی زوجین	۵	۲۶-۳۰	۰/۸۵
آسیب های احتمالی مراسم ازدواج	۶	۳۱-۳۶	۰/۸۰
عوامل زمینه ساز به خانواده اصلی	۴	۳۷-۴۰	۰/۷۷
وجود عناصر مشکل ساز در ازدواج	۴	۴۱-۴۴	۰/۷۷
تجربه نایمنی های قبل از ازدواج	۶	۴۵-۵۰	۰/۷۱

۰/۷۳	۵۱-۵۴	۴	ازدواج عامل التیام بخش زخم‌ها
۰/۵۲	۵۶ - ۵۵	۲	وجود عناصر دردسر ساز در ازدواج
۰/۵۸	۵۷-۵۸	۲	محل اسکان و مسایل آن در ازدواج
۰/۴۶	۵۹-۶۰	۲	وجود تفاوت‌های فردی
۰/۹۶		۶۰	ریسک‌پذیری

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که دیدیم رضایت زناشویی یکی از عوامل موثر در ثبات و پایداری خانواده‌ها و ازدواج و در عین حال بهداشت روانی همسران و فرزندان و همچنین جامعه است. در روابط زناشویی عوامل متعددی باعث رضایت همسران از یکدیگر می‌شود. سازگاری زناشویی بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها تأثیر می‌گذارد. در واقع سنگ‌زیربنای عملکرد خوب خانواده است و نقش والدینی را تسهیل می‌کند، عمر زن و شوهر را زیاد می‌کند، باعث افزایش سلامتی، توسعه اقتصادی، رضایت بیشتر از زندگی، کاهش مشکلات روان‌شناختی، مدیریت بهتر تعارض، مهارت‌های ارتباطی و حل مسأله و مهارت‌های بهتر حل تعارضات می‌شود. اما در صورتی که سازگاری وجود نداشته باشد، این جنبه‌های مثبت از بین می‌روند و باعث مشکلات عدیده‌ای هم در زمینه‌ی فردی و هم اجتماعی می‌شود. شکست در زندگی زناشویی آسیب‌های عمیق و گسترده‌ای به افراد و خانواده‌ها وارد می‌آورد. به همین دلیل در دهه‌های اخیر متخصصان حوزه خانواده به مطالعه سازوکارهای موثر در ایجاد یک ازدواج موفق علاقمند گردیدند.

در رابطه با روایی محتوا نظر پنج نفر از صاحب‌نظران در رشته روان‌شناسی بررسی شد و پرسشنامه با اصلاحات لازم مورد تایید قرار گرفت. تحلیل اکتشافی، ۱۲ مولفه ریسک‌پذیری در ازدواج را استخراج کرد و تحلیل تاییدی نیز آن را تایید نمود. بنابراین نتایج این پژوهش نشان می‌دهد ابزار ساخته شده توسط محققان، برای سنجش ریسک‌پذیری در ازدواج از روایی لازم برخوردار است. می‌توان گفت که نتایج به دست آمده از این پژوهش با برخی یافته‌های پژوهش‌های قبلی از جمله ولدخانی و همکاران (۱۳۹۵)، چراغی و همکاران (۱۳۹۴)، فتحی و آزادیان (۱۳۹۶)، پتی (۲۰۱۰)، فاطیما و اجمل (۲۰۱۲) و جبریلی و همکاران (۲۰۱۳) همسو است. از طرفی نتایج بررسی پایایی این مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که از پایایی بالایی برخوردار است.

به طور کلی نتایج حا ضر نشان داد که پرسشنامه ریسک‌پذیری در ازدواج بر مبنای نظریات ساموئل‌گلدینگ از خصوصیات روان‌سنجی قابل‌قبولی برخوردار است و محققان می‌توانند از آن به عنوان ابزاری معتبر در اندازه‌گیری ریسک‌پذیری در ابعاد ذکر شده استفاده نمایند. همچنین این پرسشنامه می‌تواند در موقعیت‌های مشاوره ازدواج و پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد. با توجه به اینکه جامعه پژوهش محدود به نمونه‌های دردسترس بعضی کلینیک‌ها است، لذا پیشنهاد می‌شود چنین پژوهشی در خصوص تعیین روایی و پایایی پرسشنامه در سایر جوامع نیز انجام شود.

منابع فارسی

- دیزجانی، فاطمه؛ خرامین، شیرعلی (۱۳۹۵). تاثیر واقعیت‌درمانی بر رضایت زناشویی. *مجله ارمغان دانش* ۲۱(۲).
- چراغی، مونا؛ مظاهری، محمدعلی؛ موتابی، فرشته؛ پناغی، لیلی؛ صادقی، منصوره‌السادات و سلمانی، خدیجه (۱۳۹۴). پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس کیفیت ارتباط همسران با دو خانواده اصلی. *مجله راهبرد فرهنگ* (۳۱).
- ضرغام حاجبی، مجید؛ کمالیان، ته‌مین و ارجمند، سوگند (۱۳۹۶). مقایسه رضایت زناشویی در ازدواج‌های سنتی و مدرن بین دانشجویان متأهل شهر تهران. *فصلنامه علمی و تخصصی روان‌شناسی، علوم اجتماعی و علوم تربیتی*، (۲).
- قلی‌زاده، آذر؛ بانکی‌پورفرد، امیرحسین و مسعودی‌نیا، زهرا (۱۳۹۳). مطالعه کیفی تجارب مردان و زنان طلاق‌گرفته از عوامل فرهنگی زمینه‌ساز طلاق. *جامعه‌شناسی کاربردی*، (۱)۲۶.
- گلدنبرگ، ه. و گلدنبرگ، آ. (۲۰۰۸). *خانواده درمانی*. ترجمه حمیدرضا حسین‌شاهی برواتی، سیامک نقش‌بندی و الهام ارجمند (۱۳۹۲). تهران: روان.
- گلدینگ، ساموئل، (۱۳۹۴)، *خانواده درمانی تاریخچه نظریه و کاربرد*. ترجمه عزیزالله تاجیک اسماعیلی و محسن رسولی. تهران: آزما.
- محسن‌زاده، فرشاد؛ نظری، علی‌محمد و عارفی، مختار (۱۳۹۰). مطالعه کیفی عوامل نارضایتی زناشویی و اقدام به طلاق (مطالعه موردی شهر کرمانشاه). *فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده*، ۱۴(۵۳).
- ولدخانی، مریم، محمودپور، عبدالباسط، فرح‌بخش، کیومرث و سلیمی بجمستانی، حسین (۱۳۹۵). تاثیر سن ازدواج، الگوهای همسرگزینی و تفاوت سنی زوجین بر کیفیت زندگی زناشویی زنان شهر تهران. *فصلنامه مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۷(۲۵).

Reference

- Ahmadi, K., Nabipoor, S. M., Kimiaee, S. A., & Afazli, M. H. (2010). Effect of family problem solving on marital Satisfaction. *Journal of Applied Science*, 1(2), 682 – 687.
- Alois, S., & Frey, B. S. (2009). **Does Marriage make people happy or do happy?**
- Edalayi, A., Redzuan, M. (2010). Perception of Women towards Family Values and Their Marital Satisfaction. *Journal of American Science*. 6(4). 7132.
- Fatima, M., & Ajmal, M. A. (2012). Happy Marriage: A Qualitative Study. Pakistan social journal and *Clinical Psychology*, 9(2).
- Givertz, M., Burke, T., Segrin, C., & Woszidlo, A. (2016). Attachment orientation in couples in families. *Current Opinion in Psychology*.
- Jebraeili, H., ZadehMohamadi, A., & Heidari, M. (2013). Differences in mate selection criteria between sexes. *Journal of family Research*. 9(34): 155-172. Persian.
- Lotfi, Kashani, F. and Vaziri, S. (2011). The effect of sexual skills training on marital satisfaction. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 30, 2581-2585.
- Lambert, N. M. & Dollahite, D. C. (2008). The Threefold Cord: Marital Commitment in Religious Couples. *Journal of Family Issues*. 29: 592-614.
- Loudov, E. I. & Jani, E. K. (2013). Haviger JAO. Infidelity as a Threatening Factor to the Existence.
- Mosco, J. (2009). **Commitment and attachment dimensions**. In partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy: Purdue University.
- Nejati, H. (2010). **Marital Psychology**. 10th ed. Tehran: Bikaran. Persian.
- Olson, D., Dfryn, C. & Olson, A. (2012). **Marriage and marital communication skills efficiently**. Translation Nader Fathi & Ahmad Reza Bhyrayy. Tehran: Psychology and Art, 146-148.
- Sherwood, E. M. (2008). **Marital strength in Canadian military couples: A ground theory approach**. Unpublished doctoral dissertation, University of Calgary.
- Sprecher, S., Wanzel, A. & Harvey, J. (2008). **Handbook of Relationship Initiation**. New York: Taylor & Francis Group.
- Sevinc, M., & Garip, E. (2010). A study of parents child raising styles and marital harmony. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2(2). 1348-1353.
- Sibley, D. S. (2010). **An exploration of the construction of commitment leading to marriage**. Southern Utah University.
- Petty, B. D. (2010). Developing the Art of becoming a Couple: **A Grounded Theory Study of the Positive Influence of Married and Loving It**, The Qualitative Report, 15(5).
- Waite, L. J., & Gallagher, M. (2000). **The case for marriage: Why married people are happier, healthier, and better off financially**. New York: Doubleday.
- Walton, E., & Takeuchi, D. T. (2010). Family Structure, Family Processes and Well-Being Among Asian Americans: Considering Gender and Nativity, *Journal of Family Issues*, 31(3).
- Zainah, A. Z., Nasir, R., Ruzy, S. H., & Noraini, M. A. (2012). Effects of demographic variabls on marital satisfaction, *Asian Social Science, Bangi Malaysia*, 8(9).